

తైత్తిరీయోపనిషత్

౧. శీక్షావల్లీ

(తై.ఆ.౭-౧-౧)

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః । హరిః ఓం ॥

ఓం శం నో మి॒త్రశ్శం వరు॑ణః । శం నో భ॑వత్వర్త॒మా । శం న ఇ॒న్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః । శం నో
వి॒ష్ణురు॑రుక్ర॒మః । నమో॑ బ్ర॒హ్మణే॑ । నమ॑స్తే వాయో । త్వమే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మసి॑ । త్వమే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑
బ్ర॒హ్మ వది॑ష్యామి । ఋ॒తం వది॑ష్యామి । స॒త్యం వది॑ష్యామి । తన్నో॑మవతు । తద్వ॒క్తార॑మవతు ।
అవ॑తు మామ్ । అవ॑తు వ॒క్తారమ్॑ ॥

ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 1 ॥

శిక్షాశాస్త్రార్థసంగ్రహః

శీ॒క్షాం వ్యో॒భ్యాస్త్యా॒మః । వర్ణ॑స్వ॒రః । మాత్రా॑ బ॒లమ్ । సా॒మ స॒న్తానః॑ । ఇ॒త్తుక్తశ్శీ॒క్షాధ్యో॒యః ॥ 2 ॥

సంహితోపాసనమ్

స॒హ నౌ య॑శః । స॒హ నౌ బ్ర॑హ్మవర్చ॒సమ్ । అథా॑తస్సగ్గం॒హితాయా॑ ఉపనిష॒దం వ్యో॒భ్యాస్త్యా॒మః ।
ప॒ఞ్చస్వ॑ధి॒కరణే॑షు । అధి॑లోకమధి॒శ్వాతి॑షమధివిద్యమధిప్ర॒జమధ్యా॑త్మమ్ । తా మహా॑సగ్గం॒హితా
ఇ॒త్యాచ॑క్ష॒తే । అథా॑ధి॒లోకమ్ । పృ॒థివీ పూ॑ర్వరూ॒పమ్ । ద్యౌరు॑త్తరరూ॒పమ్ । ఆకా॑శస్స॒ర్థిః ॥ 3 ॥

వాయుస్సన్ధానమ్ | ఇత్యభిలోకమ్ | అథాభిజ్యోతిషమ్ | అగ్నిః పూర్వరూపమ్ | ఆదిత్య
 ఉత్తరరూపమ్ | ఆపస్సన్ధిః | వైద్యుతస్సన్ధానమ్ | ఇత్యభిజ్యోతిషమ్ | అథాభివిద్యమ్ |
 ఆచార్యః పూర్వరూపమ్ || 4 ||

అన్తైవాస్యత్తరరూపమ్ | విద్యా సన్ధిః | ప్రవచనగ్ం సన్ధానమ్ | ఇత్యభివిద్యమ్ | అథాభిప్రజమ్ |
 మాతా పూర్వరూపమ్ | పితృత్తరరూపమ్ | ప్రజా సన్ధిః | ప్రజననగ్ం సన్ధానమ్ | ఇత్యభిప్రజమ్ || 5 ||

అథాధ్యాత్మమ్ | అథరా హనుః పూర్వరూపమ్ | ఉత్తరాహనురుత్తరరూపమ్ | వాక్సన్ధిః | జిహ్వ
 సన్ధానమ్ | ఇత్యధ్యాత్మమ్ | ఇతీమామహాసగ్ంహితాః | య ఏవమేతా మహాసగ్ంహితా వ్యాభ్యాతా
 వేద | సద్దీయతే ప్రజయా ప్రశుభాః | బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సువర్గ్యేణ లోకైన || 6 ||

మేధాది-సిద్ధ్యర్థా ఆవహంతీహోమ-మంత్రాః

యశ్శన్ధసామృషభో విశ్వరూపః | ఛన్దోభ్యోఽధ్యమృతౌధ్వంబభూవ |
 స మేన్ద్రో మేధయా స్పృణోతు | అమృతస్య దేవ ధారణో భూయాసమ్ |
 శరీరం మే విచర్షణమ్ | జిహ్వ మే మధుమత్తమా | కర్ణౌభ్యం భూర్విశ్రవమ్ |
 బ్రహ్మణః క్షోశోఽసి మేధయాఽపిహితః | శ్రుతం మే గోపాయ | ఆవహన్తి వితన్వోనా || 7 ||

కు॒ర్వో॒ణా చీ॑ర॒మాత్స॑నః । వా॒సాగ్ం॑సి మ॒మ గా॑వశ్చ । అ॒న్నపా॑నే చ స॒ర్వదా॑ । తతో॑ మే శ్రియ॒మావ॑హ ।
 లోమ॑శాం ప॒శుభి॑స్సహ స్వాహా॑ ॥ ఆ॒మా య॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ వి॒మాఽఽయ॑న్తు
 బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ ప్ర॒మాఽఽయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥
 ద॒మాయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ శ॒మాయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ 8 ॥

య॒శో జ॑నేఽసాని స్వాహా॑ ॥ శ్రే॒యాన్ వ॑స్యసోఽసాని స్వాహా॑ ॥ తం త్వో భగ॑ ప్రవి॒శాని॑ స్వాహా॑ ॥
 స మా భగ॑ ప్రవి॒శ స్వాహా॑ ॥ తస్మిన్ స॒హస్ర॑శాఖే । నిభ॑గాఽహం త్వయి మృ॒జే స్వాహా॑ ॥
 యథాఽఽప్తః ప్రవ॑తాఽఽయన్తి । యథా॑ మాసా అహర్ద్ర॒మ్ ॥ ఏ॒వం మాం బ్ర॒హ్మచా॑రిణః ।
 ధా॒తరా॑యన్తు స॒ర్వత॑స్వాహా॑ ॥ ప్ర॒తివే॑శాఽఽసి ప్రమా॑భాహి ప్రమా॑పద్యస్వ ॥ 9 ॥

వ్యాహృత్యపాసనమ్

భూ॒ర్భువ॑స్సువ॒రితి॑ వా ఏ॒తాస్తే॑ వ్యా॒హృత॑యః । తాసా॑ముహ॒ష్టై తాం చ॑తుర్థి॒మ్ ॥ మాహా॑చమస్యః
 ప్రవే॑దయతే । మహా॑ ఇతి॑ । తద్భ్ర॒హ్మ । స ఆ॒త్మా ॥ అ॒ఙ్గాన్త్యన్యో దే॑వతాః ।
 భూరితి॑ వా అ॒యం లో॒కః । భువ॑ ఇ॒త్యన్త॑రిక్ష॒మ్ ॥ సు॒వరిత్య॑సా లో॒కః ॥ 10 ॥

మహా॑ ఇ॒త్యది॑త్యః । ఆది॒త్యేన॑ వాప స॒ర్వే లో॒కా మహీ॑యన్తే । భూరితి॑ వా అ॒గ్నిః । భువ॑ ఇతి॑ వా॒యః ।
 సు॒వరిత్య॑ది॒త్యః । మహా॑ ఇతి॑ చ॒న్ద్రమాః॑ ॥ చ॒న్ద్రమ॑సా వాప స॒ర్వాణి॑ జ్యోతీగ్ంషి మహీ॑యన్తే । భూరితి॑
 వా ఋ॒చః । భువ॑ ఇతి॑ సా॒మాని॑ । సు॒వరితి॑ యజోగ్ంషి ॥ 11 ॥

మ॒హా॒ ఇ॒తి॒ బ్ర॒హ్మ॑ । బ్ర॒హ్మ॑ణో॒ వా॒వ స॒ర్వే॑ వే॒దా మ॒హీ॑య॒న్తే । భూ॒రి॒తి॒ వై ప్లా॒ణః । భు॒వ ఇ॒త్య॒ప్తా॒నః ।
సు॒వ॒రి॒తి॒ వ్యా॒నః । మ॒హా॒ ఇ॒త్య॒న్న॒మ్ ॥ అ॒న్నే॒న వా॒వ స॒ర్వే॑ ప్లా॒ణ మ॒హీ॑య॒న్తే ।
తా॒ వా ఏ॒తా॒శ్చ॒త॒ప్ర॒శ్చ॒తు॒ర్థా । చ॒త॒ప్ర॒శ్చ॒త॒స్తో వ్యా॒హృ॑త॒యః । తా॒ యో వే॒ద । స॒ వే॒ద బ్ర॒హ్మ॑ । స॒ర్వే॒ఽన్తైః
దే॒వా బ॒లి॒మా॒వహ॑న్తి ॥ 12 ॥

మనోమయత్యాది-గుణక-బ్రహ్మోపాసనయా స్వారాజ్య-సిద్ధిః

స॑ య॒ ఏ॒షోఽ॒న్తర॑హ్యదయ ఆ॒క్రా॒శః॑ । తస్మి॑న్నయం పు॒రు॒షో మ॒న్తోమ॑యః । అ॒మృ॒తో హి॒ర॒ణ్మ॑యః ।
అ॒న్తరే॑ణ తా॒లుకే॑ । య ఏ॒షస్త॑న ఇ॒వావ॑లమ్భతే ॥ సే॒న్ధ్యో॒నిః । యత్రా॒సౌ కే॒శాన్తో వి॒వర్త॑తే । వృ॒షోఽ॒హ్య
శీర్ష॑కపాలే । భూ॒రిత్య॑గ్నో ప్ర॒తి॒తిష్ఠ॑తి । భు॒వ ఇ॒తి వా॒యౌ ॥ 13॥

సు॒వ॒రిత్య॑దిత్యే । మహా॒ ఇ॒తి బ్ర॑హ్మణి । ఆ॒హ్ని॒తి స్వారో॑జ్యమ్ ॥ ఆ॒హ్ని॒తి మన॑సస్స॒తిమ్ ॥
వా॒క్ష్ప॒తిశ్చక్ష॑ష్ప॒తిః । శ్రో॒త్రప॑తిర్విజ్ఞానప॒తిః । ఏ॒తత్తతో భ॑వతి । ఆ॒క్రా॒శశీ॑రం బ్ర॒హ్మ ।
స॒త్యోత్త॑ ప్రా॒ణా॒రా॒మం మన॑ ఆనన్దమ్ । శా॒న్తిస॑మృద్ధమ॒మృత॑మ్ ॥ ఇ॒తి ప్రాచీ॑న యోగ్యోపా॒స్వ ॥ 14॥

పృథివ్యాద్యుపాధిక-పంచ-బ్రహ్మోపాసనమ్

పృ॒థి॒వ్యస్త॑లి॒క్షం ద్యౌ॑ర్ది॒శోఽవ॑స్తర॒ది॒శాః । అ॒గ్ని॒ర్వాయు॑ర౒ది॒త్యశ్చ॑స్త॒మా నక్ష॑త్రా॒ణి । ఆప॑ ఓ॒షధ॑యో
వన॑స్ప॒తయ॑ ఆ॒కాశ॑ ఆ॒త్మా । ఇ॒త్యధి॑భూతమ్ । అథా॒ధ్యాత్మమ్ । ప్రా॒ణో వ్యో॑నోఽపాన॑ ఉ॒దాన॑స్స॒మానః॑ ।
చక్షు॑శ్శ్రో॒త్రం మ॒నో వాక్ష్వ॑క్ । చర్మ॑మా॒గ్ంసగ్ం॑ స్నా॒వాస్థి॑ మ॒జ్జా । ఏ॒తద॑భివి॒ధాయ॑ ఋషి॒రవో॑చత్ ।
పా॒జ్ఞం వా ఇ॒దగ్ం స॒ర్వమ్ ॥ పా॒జ్ఞేనై॒వ పా॒జ్ఞగ్ం స్పృ॑ణోతీతి ॥ 15 ॥

ప్రణవోపాసనమ్

ఓమితి బ్రహ్మ । ఓమితీదగ్ం సర్వమ్ ॥ ఓమిత్యేతదనుకృతి హ స్మ వ అప్యో శ్రో వయేత్వాశ్రో వయన్తి ।
ఓమితి సామాని గాయన్తి । ఓగ్ం శోమితి శస్త్రాణి శగ్ంసన్తి । ఓమిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం
ప్రతిగృణాతి । ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసాతి । ఓమిత్యగ్నిహోత్రమనుజానాతి । ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్సహ
బ్రహ్మోపాష్నవనీతి । బ్రహ్మోపాష్నోతి ॥ 16 ॥

స్వాధ్యాయ-ప్రశంసా

ఋతం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । సత్యం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
తపశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । దమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
శమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
అగ్నిహోత్రం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । అతిథయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
మానుషం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । ప్రజా చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
సత్యమితి సత్యవచా రోధితరః । తప ఇతి తపోనిత్యః పౌరుషిణిః ।
స్వాధ్యాయప్రవచనై ఏవేతి నాకో మౌద్గల్యః । తద్ధి తపస్తద్ధి తపః ॥ 17 ॥

బ్రహ్మజ్ఞాన-ప్రకాశక-మంత్రః

అహం వృక్షస్య రేరివా । క్షిత్తిః పృష్ఠం గిరేరివ ।
ఊర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవ స్వమృతమస్మి ।
ధ్రువిణగ్ం సవర్చసమ్ । సుమేధా అమృతోక్షితః ।
ఇతి త్రిశజ్కర్వేదోనువచనమ్ ॥ 18 ॥

శిష్యానుశాసనమ్

వేదమనూచ్యచార్యోఽస్త్రైవాసినమనుశాస్తి ।

సత్త్వం వద । ధర్మం చర । స్వాధ్యాయాన్సా ప్రమదః ।

ఆచార్యాయ ప్రియం ధనమాహృత్య ప్రజాతన్తుం మా వ్యవచ్ఛేత్సీః ।

సత్వాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । ధర్మాన్న ప్రమదితవ్యమ్ ।

కుశలాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । భూత్యై న ప్రమదితవ్యమ్ ।

స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ ॥ 19 ॥

దేవపితృకార్యభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ । మాతృదేవో భవ ।

పితృదేవో భవ । ఆచార్యదేవో భవ । అతిథిదేవో భవ ।

యాన్యనవద్యాని కర్మాణి । తాని సేవితవ్యాని । నో ఇతరాణి ।

యాన్యస్సాకగ్ం సుచరితాని । తాని త్వయోపాస్యాని ॥ 20 ॥

నో ఇతరాణి । యే కే చాస్మచ్ఛ్రేయాగ్ంసో బ్రాహ్మణాః ।

తేషాం త్వయాఽఽసనే న ప్రశ్వసితవ్యమ్ । శ్రద్ధయా దేయమ్ ।

అశ్రద్ధయాఽదేయమ్ । శ్రీయా దేయమ్ । హ్రియా దేయమ్ ।

భయా దేయమ్ । సంవిదా దేయమ్ ।

అథ యది తే కర్మవిచకిథ్సా వా వృత్తవిచకిథ్సా వా స్యాత్ ॥ 21 ॥

యే తత్ర బ్ర॑హ్మ॑ణో॑స్స॒ష్టర్శ॒ణః । య॑క్తా ఆ॒యుక్తాః । అ॒లౌక్ష్ణా॑ ధ॒ర్మకా॒మాస్సుః ।
 యథా॑ తే తత్ర॑ వర్తే॒రన్ । తథా॑ తత్ర॑ వర్తే॒థాః । అథా॑భ్య॒భ్యాతే॒షు ।
 యే తత్ర బ్ర॑హ్మ॑ణో॑స్స॒ష్టర్శ॒ణః । య॑క్తా ఆ॒యుక్తాః । అ॒లౌక్ష్ణా॑ ధ॒ర్మకా॒మాస్సుః ।
 యథా॑ తే తే॒షు వర్తే॒రన్ । తథా॑ తే॒షు వర్తే॒థాః । ఏ॒ష ఆదే॒శః । ఏ॒ష ఉపదే॒శః ।
 ఏ॒షా వేదో॑పనిషత్ । ఏ॒తదను॑శాసనమ్ । ఏ॒వము॑పా॒సిత॒వ్యమ్ ।
 ఏ॒వము॑చైతదు॒పాస్యమ్ ॥ 22 ॥

ఉత్తరశాంతిపాఠః

శం నో॑ మి॒త్రశ్శం॑ వరు॒ణః । శం నో॑ భ॒వత్వర్త॒మా । శం న॒ ఇ॒న్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః ।
 శం నో॑ వి॒ష్ణురు॒క్రమః॑ । న॒మో బ్ర॑హ్మ॒ణే । నమ॑స్తే వాయో । త్వ॒మే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మసి॑ ।
 త్వ॒మే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మవా॑దిషమ్ । ఋ॒తమ॑వాదిషమ్ । స॒త్యమ॑వాదిషమ్ ।
 త॒న్నామా॑వీత్ । తద్వ॒క్తార॑మావీత్ । ఆ॒పీ॒న్నామ్ । ఆ॒పీ॒ద్వక్తా॑రమ్ ॥
 ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 23 ॥

॥ ఇతి శ్లోకావల్లీ సమాప్తా ॥

తైత్తిరీయోపనిషత్

ద్వితీయా బ్రహ్మగందవల్లీ

ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నా॑ భునక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం క॑రవావహై |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్విషా॑వహై |
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||

ఉపనిషత్సంగ్రహః

ఓం బ్ర॒హ్మవి॒దో॑ష్నోతి పరమ్ | తదే॒షాఽభ్యుక్తా॑ | స॒త్యం జ్ఞా॑నమనంతం బ్ర॒హ్మ |
యో వేద॑ నిహితం గుహయాం పరమే వ్య॑మన్ | సోఽ॒క్షుతే॑ స॒ర్వాన్మామాన్త॑హ |
బ్ర॒హ్మణా॑ విప॒శ్చితేతి॑ | తస్మాద్వా॑ ఏతస్మాద్దా॒త్మన॑ ఆ॒కాశ॑స్సంభూతః | ఆ॒కాశా॑ద్వాయుః | వా॒యోర॒గ్నిః |
అ॒గ్నేరొ॑షః | అ॒ధ్యుః పృ॑థివీ | పృ॒థివ్యా॑ ఓ॒షధ॑యః | ఓ॒షధీ॑భ్యోఽన్త॑మ్ | అ॒న్నాత్పు॑రుషః |
స వా ఏ॒ష పు॑రుషోఽన్నరసమయః | తస్యే॒దమే॑వ శరః | అయం దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
అయముత్త॑రః ప॒క్షః | అయమాత్మా॑ | ఇదం పు॑చ్ఛం ప్రతి॒ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భవతి || 1 ||

పంచకోశవివరణమ్

అ॒న్మో॒ద్వై ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑న్తే | యాః కా॑శ్చ పృ॒థివీ॑గ్ శ్రీ॒తాః | అ॒థో అ॒న్మే॒నైవ జీ॑వన్తి |
 అ॒థై॒నద॑పి య॒న్తన్త॑తః | అ॒న్మగ్ం॑ హి భూ॒తానా॑ం జ్యేష్ఠమ్ | తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యతే |
 స॒ర్వం వై తే॒ఽన్మమా॑ఘ్నవన్తి | యే॒ఽన్మం బ్ర॒హ్మోపా॑సతే | అ॒న్మగ్ం॑ హి భూ॒తానా॑ం జ్యేష్ఠమ్ |
 తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యతే | అ॒న్మోద్భూ॑తాని జాయన్తే | జాతా॑న్యన్నేన వర్ధన్తే |
 అద్య॑తేఽన్తి చ భూ॒తాని | తస్మా॑దన్నం తదుచ్యత ఇ॒తి | తస్మా॑ద్వో వి॒తస్మా॑దన్నరసమయాత్ |
 అన్యో॒ఽన్తర॑ ఆత్మా॒ ప్రాణ॑మయః | తే॒నైష పూ॒ర్ణః | స వా॑ విష పురుషవిధ ఏ॒వ |
 తస్య॑ పురుషవిధతామ్ | అన్వ॑యం పురుషవిధః | తస్య॑ ప్రా॒ణ ఏ॒వ శి॒రః | వ్యా॒నో దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
 అపా॑న ఉత్త॑రః ప॒క్షః | ఆ॒కాశ॑ ఆత్మా | పృ॒థివీ॑ పు॒చ్ఛం ప్ర॒తిష్ఠా॑ | తదప్యే॑ష శ్లో॒కో భ॒వతి || ౨ ||

ప్రా॒ణం దే॒వా అను॑ప్రాణన్తి | మ॒నుష్యాః ప॒శవ॑శ్చ యే | ప్రా॒ణో హి భూ॒తానా॑మాయః |
 తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యతే | స॒ర్వమే॒వ త ఆయు॑ర్యన్తి | యే ప్రా॒ణం బ్ర॒హ్మోపా॑సతే |
 ప్రా॒ణో హి భూ॒తానా॑మాయః | తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యత ఇ॒తి | తస్మై॑ష ఏ॒వ శా॑రీర ఆత్మా |
 యః పూ॒ర్వస్య॑ | తస్మా॑ద్వో వి॒తస్మా॑త్ప్రాణమయాత్ | అన్యో॒ఽన్తర॑ ఆత్మా మ॒నోమ॑యః |
 తే॒నైష పూ॒ర్ణః | స వా॑ విష పురుషవిధ ఏ॒వ | తస్య॑ పురుషవిధతామ్ | అన్వ॑యం పురుషవిధః |
 తస్య॑ యజ॑రే॒వ శి॒రః | ఋ॒గ్దక్షి॑ణః ప॒క్షః | సా॒మోత్త॑రః ప॒క్షః | ఆదే॑శ ఆత్మా |
 అథ॑ర్వోజ్జీరసః పు॒చ్ఛం ప్ర॒తిష్ఠా॑ | తదప్యే॑ష శ్లో॒కో భ॒వతి || ౩ ||

య॒తో వా॒చో ని॒వర్త॑న్తే | అ॒ప్రాప్త॑ మ॒నసా॑ స॒హ | ఆన॑న్దం బ్ర॒హ్మణో॑ వి॒ద్వాన్ | న బ॒భేతి॑ కదా॒చనై॑తి |
 త॒వైష ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ | తస్మాద్వా ఏ॒తస్మాన్మనో॑మయాత్ |
 అన్యోఽన్తర ఆత్మా వి॒జ్ఞాన॑మయః | తేనై॑ష పూ॒ర్ణః | స వా ఏ॒ష పు॑రుషవిధ ఏ॒వ |
 తస్య పు॑రుషవిధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః | తస్య శ్రద్ధై॒వ శి॒రః | ఋ॒తం దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
 సత్య॑ముత్తరః ప॒క్షః | యోగ ఆ॒త్మా | మహాః పు॑చ్ఛం ప్రతి॒ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భ॒వతి || 4 ||

వి॒జ్ఞానం॑ య॒జ్ఞం తను॑తే | కర్మా॑ణి తను॒తేఽపి॑ చ | వి॒జ్ఞానం॑ దే॒వాసు॑ర్వే | బ్ర॒హ్మ జ్యేష్ఠ॑ముపా॒సతే॑ |
 వి॒జ్ఞానం॑ బ్ర॒హ్మ చే॒ద్వేద॑ | తస్మాచ్ఛే॒న్న ప్ర॑మాద్య॒తి | శరీ॑రే పా॒ష్ణనో॑ హి॒త్వా |
 సర్వా॑న్మామాన్ధమ॒క్షుత॑ ఇ॒తి | త॒వైష ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ |
 తస్మాద్వా ఏ॒తస్మాద్వి॒జ్ఞాన॑మయాత్ | అన్యోఽన్తర ఆత్మాఽన్త॑నన్దమయః | తేనై॑ష పూ॒ర్ణః |
 స వా ఏ॒ష పు॑రుషవిధ ఏ॒వ | తస్య పు॑రుషవిధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః |
 తస్య ప్రి॑యమే॒వ శి॒రః | మోదో॑ దక్షి॑ణః ప॒క్షః | ప్ర॒మోద ఉ॑త్తరః ప॒క్షః |
 ఆన॑న్ద ఆ॒త్మా | బ్ర॒హ్మ పు॑చ్ఛం ప్రతి॒ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భ॒వతి || 5 ||

అస॑న్నే॒వ స భ॑వతి | అస॒ద్భ్రష్టే॑తి వేద॒ చేత్ | అన్తి బ్ర॒హ్మేతి॑ చేద్వేద | సన్త॑మేనం తతో విదు॒రితి॑ |
 త॒వైష ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ | అథా॑తోఽనుప్ర॒శ్నాః | ఉ॒తావి॒ద్వాన్మనో॑మయం లో॒కం ప్రే॑త్య |
 కశ్చ॑న గచ్ఛ॒తీ ౩ | ఆహో॑ వి॒ద్వాన్మనో॑మయం లో॒కం ప్రే॑త్య | కశ్చి॒ద్భ్రమ॑క్షుతా ౩ ఉ॒ | సోఽకా॑మయత |
 బ॒హుస్యాం॑ ప్ర॒జాయే॑యేతి | స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్త॒ప్త్యా | ఇ॒దగ్ం సర్వ॑మస్యజత |
 యది॒దం కి॑చ్ఛ | తద్భ్ర॒ష్ట్యా | తదే॒వాను॑ప్రావి॒శత్ | తదను॑ ప్రవి॒శ్య | సచ్ఛ త్వచ్ఛా॑భవత్ |

నిరుక్తం చానిరుక్తం చ | నిలయనం చానిలయనం చ | విజ్ఞానం చావిజ్ఞానం చ | సత్యం
చాన్యతం చ సత్యమభవత్ | యదిదం క్రిచ్చ | తత్సత్యమిత్వాచక్షతే | తదప్యేష శ్లోకో భవతి || 6 ||

అభయప్రతిష్ఠా

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్ | తతో వై సదజాయత | తదాత్సానగ్గ్ స్వయమకురుత |
తస్మాత్తద్భుక్యతముచ్ఛత ఇతి | యద్వై తద్భుక్యతమ్ | రసో వై సః |
రసగ్గ్ హ్యేవాయం లభ్యోఽనినన్దీ భవతి | కోహ్యేవాన్యత్కః ప్రాణ్యాత్ |
యదేష ఆకాశ ఆనన్దో న స్యాత్ | ఏష హ్యేవానినన్దయాతి |
యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేనాత్మేనిరుక్తేనిలయనేభయం ప్రతిష్ఠాం విన్దతే |
అథ సోభయం గతో భవతి | యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమన్తరం కురుతే |
అథ తస్య భయం భవతి | తత్త్వేన భయం విదుషోఽమన్వానస్య | తదప్యేష శ్లోకో భవతి || 7 ||

బ్రహ్మనందమీమాంసా

భేషానిస్తాద్వాతః పవతే | భేషోదేతి సూర్యః | భేషానిస్తాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ | మృత్యుర్ధావతి పంచమ ఇతి |
పైషానినన్దస్య మీమాగ్ంసా భవతి | యవా స్వాధ్యాయవానిధ్యాయకః |
ఆశిష్టో దృఢిష్టో బలిష్ఠః | తస్యేయం పృథివీ సర్వో విత్తస్య పూర్ణో స్యాత్ | స ఏకో మానుష ఆనన్దః |
తే యే శతం మానుషా ఆనన్దాః | స ఏకో మనుష్యగర్భర్వాణామానన్దః | శ్రోత్రియస్య చాకామహత్తస్య |

తే యే శతం మనుష్యగన్ధర్వాణామాన్తన్దః | స ఏకో దేవగన్ధర్వాణామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం దేవగన్ధర్వాణామాన్తన్దః |
 స ఏకః పితృణాం చిరలోకలోకానామాన్తన్దః | శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య |
 తే యే శతం పితృణాం చిరలోకలోకానామాన్తన్దః | స ఏక ఆజానజానాం దేవానామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతమాజానజానాం దేవానామాన్తన్దః |
 స ఏకః కర్మదేవానాం దేవానామాన్తన్దః | యే కర్మణా దేవానాపియన్తి | శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య |
 తే యే శతం కర్మదేవానాం దేవానామాన్తన్దః | స ఏకో దేవానామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం దేవానామాన్తన్దః | స ఏక ఇష్టస్యాఽఽన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతమిష్టస్యాఽఽన్తన్దః | స ఏకో బృహస్పతేరాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం బృహస్పతేరాన్తన్దః | స ఏకః ప్రజాపతేరాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం ప్రజాపతేరాన్తన్దః | స ఏకో బ్రహ్మణ ఆన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | స యశ్చాయం పురుషే | యశ్చాసావాదిత్యే | స ఏకః |
 స య ఏవంవిత్ | అస్మాల్లోకాత్పైత్య | ఏతమన్నమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 ఏతం ప్రాణమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి | ఏతం మనోమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 ఏతం విజ్ఞానమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి | ఏతమానన్దమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 తదప్యేష స్తోకో భవతి || ౮ ||

య॒త్ వా॒చో ని॑వర్త॒న్తే | అ॒ప్రాప్త్య॑ మ॒నసా॑ స॒హ | ఆన॑ద్ధం బ్ర॒హ్మణో॑ వి॒ద్వాన్ | న బ॒భేతి॑ కు॒తశ్చ॑నేతి |
ఏ॒తగ్ం హ॑ వా॒వ న॑ త॒పతి॑ | కి॒మహగ్ం॑ సా॒ధు నా॑క॒రవ॑మ్ | కి॒మహం॑ పాప॒మక॑ర॒వమి॑తి |
స॒య ఏ॒వం వి॒ద్వానే॑తే ఆత్మా॑నగ్గ్ స్పృ॒ణుతే॑ | ఉ॒భే హ్యే॑వై॒ష ఏ॒తే ఆత్మా॑నగ్గ్ స్పృ॒ణుతే॑ |
య ఏ॒వం వే॑ద | ఇ॒త్యుప॑నిషత్ || ౧ ||

ఓం స॒హ నా॑వ॒వతు॑ | స॒హ నౌ॑ భు॒నక్తు॑ | స॒హ వీ॒ర్యం॑ క॒రవా॑వహే |
తే॒జస్వి॒నా వ॑భీ॒తమ॑స్తు మా వి॒ద్విషా॑వహే ||
ఓం శా॒ంతిః శా॒ంతిః శా॒ంతిః ||
|| ఇతి॑ బ్ర॒హ్మన॑ద్ధవల్లీ స॒మాప్తా॑ ||

తైత్తిరీయోపనిషత్

తృతీయా భుగువల్లి

ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నా॑ భునక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం క॑రవావహై |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్వి॒షావహే॑ ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||

బ్రహ్మ జిజ్ఞాసా

భృ॒గు॒ర్వై వా॑రు॒ణిః | వరు॑ణం పిత॑ర॒ముప॑ససార | అభీ॑హి భగ॒వో బ్ర॒హ్మేతి॑ | తస్మా॑ ఏ॒తత్ప్ర॑వాచ |
అన్నం॑ ప్రా॒ణం చక్షు॑శ్శాస్త్రం మ॒నో వా॑చ॒మితి॑ | తగ్ం హో॑వాచ |
యతో॒ వా ఇ॒మాని॒ భూతా॑ని॒ జాయ॑న్తే | యేన॒ జాతా॑ని॒ జీవ॑న్తి | యత్ప్ర॑య॒న్త్యభి॑సంవి॒శన్తి॑ |
తద్వి॑జి॒జ్ఞాస॑స్వ | తద్బ్ర॑హ్మేతి॑ | స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్తప్త॒ష్వా || 1 ||

పంచకోశాంతఃస్థిత - బ్రహ్మనిరూపణమ్

అన్నం॑ బ్ర॒హ్మేతి॑ వ్య॒జానాత్ | అన్నో॑ద్ధ్యేవ ఖ॒ల్వి॒మాని॒ భూతా॑ని॒ జాయ॑న్తే | అన్నే॑న॒ జాతా॑ని॒ జీవ॑న్తి |
అన్నం॑ ప్ర॒యన్త్య॑భి॒సంవి॒శన్తి॑తి | తద్వి॒జ్ఞాయ॑ | పున॑రే॒వ వరు॑ణం పిత॑ర॒ముప॑ససార |
అభీ॑హి భగ॒వో బ్ర॒హ్మేతి॑ | తగ్ం హో॑వాచ | తప॑సా బ్ర॒హ్మ వి॑జి॒జ్ఞాస॑స్వ | తపో॒ బ్ర॒హ్మేతి॑ |
స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్తప్త॒ష్వా || 2 ||

ప్రాణో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | ప్రాణాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | ప్రాణేన జాతాని జీవంతి |
 ప్రాణం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ | పునరేవ వరుణం పితరముపససార |
 అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ | తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి |
 స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 3 ||

మనో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | మనసో హ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | మనసా జాతాని జీవంతి |
 మనః ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ | పునరేవ వరుణం పితరముపససార |
 అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ | తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి |
 స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 4 ||

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | విజ్ఞానాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే |
 విజ్ఞానేన జాతాని జీవంతి | విజ్ఞానం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ |
 పునరేవ వరుణం పితరముపససార | అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ |
 తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి | స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 5 ||

ఆనన్దో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | ఆనన్దాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | ఆనన్దేన జాతాని జీవంతి |
 ఆనన్దం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | సైషా భార్గవో వారుణే విద్యా | పరమే వ్యమన్ప్రతిష్ఠితా |
 య ఏవం వేద ప్రతితిష్ఠతి | అన్నవానన్నాదో భవతి | మహాస్థవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన |
 మహస్కీర్త్యా || 6 ||

అన్నబ్రహ్మోపాసనమ్

అ॒న్నం న॑ ని॒ద్వాత్ | తద్వ॒తమ్ | ప్రా॒ణో వా అ॒న్నమ్ | శరీ॑రమ॒న్నాదమ్ | ప్రా॒ణే శరీ॑రం ప్రతిష్ఠితమ్ |
శరీ॑రే ప్రా॒ణః ప్రతి॑ష్ఠితః | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాస్థి॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 7 ||

అ॒న్నం న॑ పరి॒చక్షి॑త | తద్వ॒తమ్ | ఆ॒పో వా అ॒న్నమ్ | జ్యోతి॑ర॒న్నాదమ్ | అ॒ఘ్న జ్యోతిః॑ ప్రతిష్ఠితమ్ |
జ్యోతి॑ష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాస్థి॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 8 ||

అ॒న్నం బ॒హు కు॑ర్వీత | తద్వ॒తమ్ | పృ॒థివీ వా అ॒న్నమ్ | ఆ॒కాశో॑ఽన్నాదః |
పృ॒థివ్యా॑మా॒కాశః॑ ప్రతిష్ఠితః | ఆ॒కాశే॑ పృ॒థివీ ప్రతి॑ష్ఠితా | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాస్థి॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 9 ||

సదాచార ప్రదర్శనమ్ | బ్రహ్మసంధానుభవః

న కఙ్కన వసతౌ ప్రత్యచక్షిత | తద్వ్రతమ్ | తస్మాద్యయా కయా చ విధయా బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ |
అరాధ్యస్యా అన్నమిత్వాచక్షతే | ఏతద్వై ముఖతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | ముఖతోఽస్యా అన్నగ్ం రాధ్యతే |
ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | మధ్యతోఽస్యా అన్నగ్ం రాధ్యతే |
ఏతద్వా అస్తతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | అస్తతోఽస్యా అన్నగ్ం రాధ్యతే | య ఏవం వేద | క్షేమ ఇతి వాచ |
యోగక్షేమ ఇతి ప్రాణాపానయోః | కర్మేతి హస్తయోః | గతిరితి పాదయోః | విముక్తిరితి పాయౌ |
ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః | అథ దైవః | తృప్తిరితి వృష్టౌ | బలమితి విద్యుతి | యశ ఇతి పశుషు |
జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు | ప్రజాతిరమృతమానన్ద ఇత్యుపధే | సర్వమిత్వాకాశే | తత్ప్రతిష్ఠేత్పుపాసిత |
ప్రతిష్ఠావాన్ఢవతి | తన్మహ ఇత్యుపాసిత | మహాన్ఢవతి | తన్మన ఇత్యుపాసిత | మానవాన్ఢవతి |
తన్నమ ఇత్యుపాసిత | నమ్యంతేఽన్ఢై కామాః | తద్భుక్తేఽత్యుపాసిత | బ్రహ్మవాన్ఢవతి |
తద్భుక్తాణః పరిమర ఇత్యుపాసిత | పర్యేణం మ్రియంతే ద్విషన్తస్సపత్నాః |
పరి యేఽప్రియా భూతృవ్యాః | స యశ్చాయం పురుషే | యశ్చాసావాదిత్యే | స ఏకః |
స య ఏవం విత్ | అస్మాట్లోకాత్ప్రేత్య | ఏతమన్నమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య |
ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య | ఏతం మనోమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య |
ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య | ఏతమానన్దమయమాత్మానముపసఙ్కమ్య |
ఇమాన్లోకాన్కామాన్మీ కామరూప్యనుసఙ్కరన్ | ఏతథ్సమ గాయన్తాన్తే |
హో 3 పు హో 3 పు హో 3 పు | అహమన్నమహమన్నమహమన్నమ్ |
అహమన్నోదోఽహమన్నోదోఽహమన్నోదః |

అ॒హగ్గ్ శ్లో॒క॒కృ॒ద॒హగ్ శ్లో॒క॒కృ॒ద॒హగ్ శ్లో॒క॒కృ॒త్ | అ॒హమ॑స్మి ప్రథ॑మజా ఋ॒తా॒స్య |
పూ॒ర్వం దే॑వేభ్యో అమృ॑తస్య నా॒భయై॑ | యో మా దదా॑తి స ఇదే॑వ మా॒వ్రాః |
అ॒హమ॑న్నమ॒న్నమ॒దన్త॑మా॒భి | అ॒హం వి॒శ్వం భు॑వ॒నమ॑భ్య॒భవా॑మ్ | సు॒వర్న॑ జ్యోతీః॑ |
య ఏ॒వం వేద॑ | ఇ॒త్యు॒పని॑షత్ || 10 ||

|| ఇతి భృగువల్లీ సమాప్తా ||
ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నౌ భు॑నక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం॑ కరవా॒వహే॑ |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్విషా॑వహే॑ ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||